

NOTATKA z wspólnego posiedzenia

Komisji Spraw Unii Europejskiej oraz **Komisji Regulaminowej, Etyki i Spraw Senatorskich**, oraz **Komisji Ustawodawczej**

Nr posiedzenia: 94

Nr posiedzenia: 73

Nr posiedzenia: 286

Data posiedzenia: 9 marca 2010 r.

Posiedzeniu przewodniczył: senator Edmund Wittbrodt – przewodniczący Komisji Spraw Unii Europejskiej

Porządek posiedzenia: 1. Pierwsze czytanie projektu uchwały Senatu w sprawie zmiany Regulaminu Senatu (*druk senacki nr 784; przedstawiciel wnioskodawców – senator Edmund Wittbrodt*).

W posiedzeniu uczestniczyli:

- senatorowie członkowie Komisji Spraw Unii Europejskiej: Edmund Wittbrodt, Jerzy Chróścikowski, Grzegorz Czelej, Piotr Głowski, Stanisław Gorczyca, Tadeusz Gruszka, Witold Ideczak, Stanisław Iwan, Maciej Klima, Sławomir Kowalski, Norbert Krajczyk, Tomasz Misiak, Janusz Rachoń, Andrzej Szewiński, Mariusz Witczak, Grzegorz Wojciechowski, senatorowie członkowie Komisji Ustawodawczej: Zbigniew Cichoń, Stanisław Gogacz, Leon Kieres, Bohdan Paszkowski, Grażyna Sztark, Marek Trzeciński, Piotr Zientarski, senatorowie członkowie Komisji Regulaminowej, Etyki i Spraw Senatorskich: Piotr Łukasz J. Andrzejewski, Zbigniew Meres, Zbigniew Szaleniec, Piotr Zientarski,
- przedstawiciel Biura Legislacyjnego wicedyrektor Adam Niemczewski.

Przebieg posiedzenia:

Ad. 1 Projekt ustawy przedstawił przedstawiciel wnioskodawców senator Edmund Wittbrodt.

Celem zmiany Regulaminu Senatu jest dostosowanie jego treści do zadań spoczywających na Senacie wynikających z Traktatu Lizbońskiego.

Wzrost roli parlamentu narodowego wynikający z protokołów dołączonych do Traktatów o Unii Europejskiej oraz o funkcjonowaniu Unii Europejskiej oznacza konieczność przygotowania odpowiednich procedur postępowania Senatu i jego organów. Procedury te mają zagwarantować Senatowi, jego organom oraz wszystkim senatorom udział w procesie realizacji zadań Senatu, jako izby parlamentu narodowego z zachowaniem zasad sprawności postępowania, prawa do informacji oraz czynnego udziału w procesie podejmowania decyzji w zakresie określonym we wspomnianych protokołach.

Prawa i obowiązki Senatu związane z członkostwem Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej wynikają także z ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o współpracy Rady Ministrów z Sejmem i Senatem w sprawach związanych z członkostwem Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej.

Łącznie z uprawnieniami wynikającymi z Traktatów Senat ma prawo do:

- 1) bycia informowanym przez Rząd oraz organy Unii Europejskiej, które przejawia się w obowiązku przesyłania określonych dokumentów,
- 2) monitorowania przebiegu tworzenia prawa Unii Europejskiej, realizowane poprzez: ocenę projektów aktów prawnych, ocenę stanowisk, które będą zajmowane przez Radę Ministrów w trakcie podejmowania decyzji o tych aktach prawnych oraz badanie każdego aktu prawodawczego pod względem zgodności z zasadą pomocniczości, łącznie z prawem do bezpośredniego przesłania opinii

stwierdzającej jej naruszenie do organów UE oraz prawem do wystąpienia do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej ze skargą w sprawie naruszenia przez akt prawodawczy zasady pomocniczości.

Senat uzyskuje prawo zgłoszenia sprzeciwu wobec decyzji wydawanych na podstawie art. 48 ust. 7 Traktatu o Unii Europejskiej oraz art. 81 ust. 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

W stosunku do dotychczasowych uprawnień i obowiązków, realizacja powyższych zadań nie może odbyć się bez szerszego zaangażowania Senatu in pelno oraz wszystkich komisji branżowych.

Proponuje się dodanie nowego działu dotyczącego wyłącznie postępowania w sprawach związanych z członkostwem Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej.

Przy tworzeniu tych przepisów kierowano się zasadą, iż Komisja Spraw Unii Europejskiej (KSUE) pozostaje komisją wiodącą w tych sprawach, co wynika z właściwości tej komisji, przyczyn praktycznych – jednego miejsca kontaktowego zarówno dla Rady Ministrów jak i organów Unii Europejskiej oraz przyczyn traktatowych, zgodnie z którymi KSUE jako wyspecjalizowana komisja do spraw europejskich ma określone zadania w ramach Konferencji organów parlamentarnych wyspecjalizowanych w sprawach Unii, znanej jako COSAC.

Zgodnie z zaproponowaną procedurą wszystkie dokumenty przedkładane Senatowi, niezależnie od źródła – Rządu czy organów europejskich, marszałek Senatu będzie kierował do KSUE .

Na wniosek przewodniczącego KSUE, a w praktyce dotychczasowej działalności - prezydium komisji, marszałek Senatu skieruje dokumenty do właściwych komisji branżowych.

Komisje będą zobowiązane do wyrażenia opinii o projekcie aktu prawnego bądź stanowisku Rządu. Opinia komisji branżowej będzie kierowana do KSUE, która podejmie ostateczną opinię, tak jak dotychczas, w imieniu Senatu.

W przypadku, gdy KSUE nie będzie zamierzała brać opinii komisji branżowej pod uwagę, decyzja ta będzie wymagała uzasadnienia (procedura wzorowana na procedurze budżetowej, opinii komisji branżowych oraz wiodącej roli Komisji Budżetu i Finansów Publicznych).

Procedura ta dotyczy oceny merytorycznej odnoszącej się do projektu lub stanowiska Rządu i jest adresowana do Rady Ministrów jako uczestnika procesu tworzenia prawa UE.

Termin na przeprowadzenie tej procedury będzie związany z terminami wynikającymi z ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o współpracy Rady Ministrów z Sejmem i Senatem w sprawach związanych z członkostwem Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej.

W przypadku gdy komisja branżowa stwierdzi, obok oceny merytorycznej aktu, iż akt ten narusza zasadę pomocniczości, komisja złoży do Marszałka Senatu wniosek o podjęcie inicjatywy uchwałodawczej przez Senat .

Do dalszego postępowania będą miały zastosowanie przepisy dotyczące uchwał podejmowanych przez Senat, z jednym wyjątkiem – określonym w art. 75d ust. 2 – pierwsze czytanie projektu uchwały Senatu odbędzie się na wspólnym posiedzeniu komisji branżowej i KSUE (a nie Komisji Ustawodawczej – jak w przypadku innych uchwał).

Zakończenie tego procesu będzie miało miejsce na posiedzeniu Senatu, który w głosowaniu podejmie decyzję, której skutkiem może być wysłanie do organów UE opinii stwierdzającej naruszenie przez akt prawodawczy zasady pomocniczości (co może prowadzić do uruchomienia procedur tzw. żółtej lub pomarańczowej kartki).

Cała procedura będzie musiała być przeprowadzona w terminie 8 tygodnia od dnia otrzymania polskiej wersji językowej projektu aktu.

W przypadku notyfikowania zamiaru podjęcia decyzji na podstawie art. 48 ust. 7 Traktatu o Unii Europejskiej oraz art. 81 ust. 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, Traktaty przewidują możliwość złożenia sprzeciwu przez parlamenty narodowe.

Ponieważ sprzeciw, któregośkolwiek z izb 27 krajów członkowskich, spowoduje odstępianie od decyzji podejmowanych na podstawie tych przepisów, uznano, że decyzja ta powinna być podjęta szczególnie rozważnie, tj. większością bezwzględną.

Senat na podjęcie uchwały w tej sprawie będzie miał 6 miesięcy. Ponieważ sama uchwała w sprawie sprzeciwu nie wymaga wnoszenia poprawek a jedynie oceny merytorycznej, proponuje się aby ocenę w tej sprawie wyrażały dwie komisje wspólnie – branżowa, właściwa w danej sprawie i KSUE.

Senat po wysłuchaniu opinii tych komisji, przeprowadzeniu dyskusji, podejmie decyzję w głosowaniu .

Wśród zaproponowanych przepisów znalazł się także przepis, zgodnie z którym, w przypadku gdy do oceny danego dokumentu wymagana będzie opinia całego Senatu, Marszałek Senatu, na wniosek przewodniczącego KSUE, skieruje sprawę do rozparzenia do właściwej komisji, która złoży

stosowny wniosek o podjęcie inicjatywy uchwałodawczej.

Podobnie jak w przypadku badania pomocniczości, pierwsze czytanie projektu uchwały Senatu odbędzie się na posiedzeniu komisji branżowej oraz KSUE.

W obecnym brzmieniu przepisy art. 84-85 dotyczące podejmowania uchwał rozróżniają jedynie projekty uchwał okolicznościowych (rozpatrywane w dwóch czytaniach) oraz projekty zmierzające do nowelizacji Regulaminu Senatu (trzy czytania).

Konieczna jest zatem taka ich modyfikacja, aby mogły znaleźć zastosowanie do postępowania w sprawie uchwał (opinii) Senatu podejmowanych w sprawach związanych z członkostwem Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej.

W tym celu zaproponowano nadanie tym przepisom charakteru ogólnego, bez wyszczególniania poszczególnych kategorii projektów.

Tryb dwuczytaniowy wprowadzony w 2006 r. okazał się nieadekwatny, ponieważ projekty uchwał okolicznościowych podlegają zwykle istotnym zmianom w pierwszym czytaniu, w toku dyskusji na posiedzeniu komisji zgłaszanych jest wiele wniosków, a dyskusja w drugim czytaniu na posiedzeniu Senatu ujawnia potrzebę wprowadzenia nowych poprawek.

Dlatego jako zasadę w odniesieniu do wszystkich projektów uchwał proponuje się niebudzącą wątpliwości procedurę trzech czytań stosowaną do inicjatyw ustawodawczych, z kilkoma istotnymi modyfikacjami uproszczającymi i przyspieszającymi postępowanie:

- 1) Marszałek Senatu będzie mógł (tak jak dotychczas) w razie potrzeby skrócić 14 - dniowy termin na zapoznanie się senatorów z projektem przed pierwszym czytaniem oraz 7 – dniowy termin na zawiadomienie o pierwszym posiedzeniu komisji,
- 2) sprawozdanie komisji po pierwszym czytaniu będzie przygotowywane niezwłocznie (tak jak dotychczas w przypadku uchwał okolicznościowych),
- 3) komisje będą mogły połączyć projekty tj. postanowić o łącznym rozpatrzeniu w pierwszym czytaniu skierowanych do nich projektów uchwał; w takim przypadku we wspólnym sprawozdaniu komisje przedstawią wniosek o przyjęcie projektów w formie jednego tekstu jednolitego albo wnioski o odrzuceniu każdego projektu,
- 4) projekty uzgodnione ze wszystkimi klubami i kołami senackimi Marszałek Senatu mógłby włączyć do projektu porządku obrad posiedzenia Senatu z pominięciem pierwszego czytania.

W czasie dyskusji senator Zbigniew Cichoń zgłosił zastrzeżenie do art. 75 g projektu, który stwierdza, że „Senat podejmuje uchwałę w sprawie wyrażenia sprzeciwu, o którym mowa w art. 48 ust. 7 Traktatu o Unii Europejskiej oraz art. 81 ust. 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, bezwzględną większością głosów w obecności co najmniej połowy ustawowej liczby senatorów”.

Przedstawiciel BL wyjaśnił że zapis jest zgodny z art. 3 ust 1 Regulaminu Senatu.

Senator Piotr Łukasz J. Andrzejewski zgłosił poprawki, polegające na tym, aby w art. 75 d i 75e dopisać wyrazy „koliduje z krajowym porządkiem konstytucyjnym”.

W głosowaniu – komisje odrzuciły wnioski senatora Piotra Łukasza J. Andrzejewskiego.

Senator Edmund Wittbrodt zgłosił wniosek o przyjęcie przedstawionego projektu uchwały bez poprawek.

Komisje przyjęły przedstawiony wniosek.

Do przedstawienia sprawozdania komisji na posiedzeniu Senatu został wybrany senator Edmund Wittbrodt.

Konkluzja: Komisje rozpatrzyły w pierwszym czytaniu przedstawiony przez wnioskodawców projekt ustawy i wnoszą o jego przyjęcie bez poprawek (*druk senacki nr 784 S*).

W posiedzeniu komisji nie uczestniczyły osoby wykonujące działalność lobbingową.